

دانشگاه پیامبر اعظم

عنوان پودمان :
پژوهش با تاکید بر علوم تربیتی
آرین آرانی

بهمن ۱۳۸۷

عنوان پودمان :**پژوهش با تاکید بر علوم تربیتی****مروری بر محتوا**

محتوای این پودمان شامل : تعاریف ، انتخاب موضوع ، بیان مساله و فرضیه ، انواع متغیر ، روش های پژوهش ، معرفی اجمالی ابزارها ، ویژگی های گزارش پژوهشی است .

تعداد واحد و زمان

۳ واحد نظری و عملی (هر جلسه ۲ ساعت آموزشی) مجموعاً ۶۴ ساعت آموزشی .

پیش نیاز

آشنایی با آمار توصیفی

اهداف پودمان :

ایجاد توانایی شناخت و بیان مساله ، طرح ریزی و اجرا و ارائه گزارش پژوهش .

نتایج پودمان

انتظار داریم در پایان دوره دانشجویان قادر باشند :

- موضوعی را انتخاب کرده ، مساله ای در آن حوزه مطرح کنند .
- پیشینه مرتبط را تهیه کنند .
- متناسب با مساله ، روش پژوهشی و ابزار ارائه کنند .
- پژوهش را اجرا و گزارش کنند .

معرفی مختصر بخش ها

- مفاهیم پژوهش علمی و چرایی آن
- انتخاب موضوع و بیان مساله و فرضیه
- انواع پژوهش
- متغیرها ، پیشینه نظری و پژوهشی و ضرورت آن
- جستجوی منابع توسط شبکه جهانی
- متدولوژی (روش شناسی) - ابزارهای پژوهش
- متدولوژی (روش شناسی) - آمار
- گزارش فعالیت
- تدوین گزارش

رویکرد :

رویکرد بر اساس مدرسه دوستدار کودک : توجه به تفاوت های فردی ، تنوع روش های یادگیری و تکالیف ، تنوع متون ، مشارکت در حل مسائل ، تنوع ارزیابی کارگروهی ، اکتشاف دانش های قراردادی ، روش توضیحی همراه با نمایش ، بازخورد دادن و گرفتن ، تفکر نقادانه ، گزارش دهی ، مشارکت در ارزشیابی ، خود ارزشیابی

سنجش کلاسی طی دوره

پرسش های شفاهی از کلاس . هدف : ارزیابی مداوم و توجه به تفاوت های فردی ، انعطاف پذیری زمان نقد و داوری سایر دانشجویان از کار افراد . هدف : تفکر انتقادی ، توجه به تنوع تعابیر

ارزشیابی پایانی

ارائه گزارش پژوهشی (۱۵ نمره) و آزمون کتبی (۵ نمره) . ملاک قبولی : کسب نمره ۱۲ است .

ارزشیابی تدریس و برنامه

مشاهده در طول دوره انجام می شود .
بررسی پاسخ هایی ارائه شده در کارهای گروهی
بازبینی و بررسی پژوهش های انجام شده دانشجویان .
تجزیه و تحلیل سوالهای آزمون کتبی و برنامه های تدوین شده به منظور اصلاح نتایج ، رفع کاستی های آموزش در نیمسال بعدی

منابع و مأخذ: الفبایی

- ایزاک ، استفن و مایکل ، ویلیام ب . راهنمای جامع تحقیق و ارزیابی ، ترجمه کریم نیا . انتشارات آستان قدس رضوی . ۱۳۷۴
بست ، جان . روش های تحقیق در علوم تربیتی و رفتاری . ترجمه شریفی و طالقانی . رشد . ۱۳۷۱
دلاور ، علی . روش های تحقیق در روان شناسی و علوم تربیتی ، انتشارات پیام نور
سرمد ، زهره و بازرگان ، عباس و حجازی ، الهه . روش های تحقیق در علوم رفتاری . نشر آگه . ۱۳۷۶
سیف ، علی اکبر . روش تهیه پژوهشنامه . نشر دوران . ۱۳۸۶
علی اکبرزاده ، مهدی . اصول و مبانی روشهای تحقیق در هنر تبریز: یاس نبی، ۱۳۸۳.
کرلینجر ، فرد ، ان . مبانی پژوهش در علوم رفتاری . ترجمه شریفی و نجفی زند . آوای نور . ۱۳۷۶
مصاحبی ، محمد رضا (۱۳۳۹) ، گام اول در پژوهش در علوم رفتاری . اصفهان ، نشر پردز . ۱۳۸۱
نادری ، عزت الله و سیف نراقی ، مریم . روش های تحقیق و چگونگی ارزشیابی ان در علوم انسانی (با تاکید بر علوم تربیتی) . ارسباران ، ۱۳۸۶
هومن ، حیدر علی . شناخت روش علمی در علوم رفتاری (پایه های پژوهش) نشر پارسا . ۱۳۷۳

بخش یکم: نظری

یک جلسه: ۲ ساعت آموزشی

عنوان: مفاهیم پژوهش علمی و چرایی آن

شرح عنوان:

در این بخش مفاهیم: نظریه، پژوهش علمی، چگونگی شکل گیری قانون مورد بحث قرار می گیرد.

نتایج یادگیری

- در پایان آموزش دانشجویان باید بتوانند:
- الف) بین نظریه، فرضیه و قانون تمیز قائل شوند.
 - ب) پژوهش علمی را تعریف کنند.
 - ت) حوزه هایی برای فعالیت پژوهشی پیشنهاد کنند.

فعالیت ها

- فعالیت ۱-۱:** چرا پژوهش صورت می گیرد؟
شرح فعالیت: شرکت کنندگان در جلسه نظرهایی ارائه می کنند.
- فعالیت ۱-۲:** مفهوم پژوهش علمی.
شرح فعالیت: حاضران راه هایی را گزارش می کنند و مدرس بحث را به ویژگی های پژوهش علمی هدایت می کند.
- فعالیت ۱-۳:** تعیین حوزه هایی برای پژوهش و انتخاب موضوع.
شرح فعالیت: حاضران، موضوع هایی برای پژوهش پیشنهاد می کنند. مدرس ملاک ها و محورهای انتخاب موضوع را برجسته می کند.

رویکرد:

توضیحی، بحث فردی، تعامل گروهی.

فعالیت خارج از کلاس:

الف) دانشجویان تیم دو یا سه نفری تشکیل می دهند. ب) سه موضوع برای پژوهش انتخاب کرده و در جلسه آینده ارائه می کنند.

سنجش کلاس و ارزیابی تدریس:

ارزشیابی تکوینی، گفتگوها و پرسش های کلاسی.

منابع و مآخذ: الفبایی

- بست، جان. روش های تحقیق در علوم تربیتی و رفتاری. ترجمه شریفی و طالقانی. رشد. ۱۳۷۱. فصل اول
 دلاور، علی. روش های تحقیق در روان شناسی و علوم تربیتی، انتشارات پیام نور. صص ۴-۵۲
 سرمد، زهره و بازرگان، عباس و حجازی، الهه. روش های تحقیق در علوم رفتاری. نشر آگه. ۱۳۷۶. صص ۱۹-۳۱
 علی اکبرزاده، مهدی. اصول و مبانی روشهای تحقیق در هنر تبریز: یاس نبی، ۱۳۸۳. صص ۱۴-۸
 کرلینجر، فرد، ان. مبانی پژوهش در علوم رفتاری. ترجمه شریفی و نجفی زند. آوای نور. ۱۳۷۶. فصل اول
 مصاحبی، محمد رضا (۱۳۳۹)، گام اول در پژوهش در علوم رفتاری. اصفهان، نشر پردز. ۱۳۸۱. صص ۱۸-۱۳
 نادری، عزت الله و سیف نراقی، مریم. روش های تحقیق و چگونگی ارزشیابی آن در علوم انسانی (با تاکید بر علوم تربیتی). ارسباران، ۱۳۸۶. فصل های اول و دوم

بخش دوم: عملی یک جلسه: ۲ ساعت آموزشی

عنوان: انتخاب موضوع و بیان مساله و فرضیه**شرح عنوان:**

واریسی موضوع های انتخاب شده دانشجویان ، تبیین مساله و هدف و ضرورت محور های جلسه است .

نتایج یادگیری

در پایان آموزش دانشجویان باید بتوانند :

- الف) نقاط قوت و ضعف ، محدودیت های موضوعی را که انتخاب کرده شناسایی کنند .
- ب) مساله پژوهش خود را تعریف کنند و ضرورت پرداختن به آن را بیان کنند .

فعالیت ها

فعالیت ۱-۲: معرفی موضوع

شرح فعالیت: شرکت کنندگان در جلسه موضوعی را که انتخاب کرده اند ، معرفی و برای انتخاب آن دلیل ذکر می کنند و نقد دیگران را می شنوند .

فعالیت ۲-۲: بیان مساله .

شرح فعالیت: گروه ها مساله تعریف می کنند .

رویکرد:

گزارش فردی ، تعامل گروهی . مشارکت دانشجویان در نقد

فعالیت خارج از کلاس:

هر گروه مساله پژوهش خود مدون کرده و برای آن هدف و ضرورت می نویسند .

سنجش کلاس و ارزیابی تدریس:

گفتگو ها و پرسش های کلاسی ، بازخوردهای نقد موضوع و ارائه مساله ،

منابع و مأخذ: الفبایی

ایزاک ، استفن و مایکل ، ویلیام ب . راهنمای جامع تحقیق و ارزیابی ، ترجمه کریم نیا . انتشارات آستان قدس رضوی . ۱۳۷۴ .
صص ۲۶-۴۱

بست ، جان . روش های تحقیق در علوم تربیتی و رفتاری . ترجمه شریفی و طالقانی . رشد . ۱۳۷۱ . صص ۵۲-۶۰
دلاور ، علی . روش های تحقیق در روان شناسی و علوم تربیتی ، انتشارات پیام نور . فصل سوم
سرمد ، زهره و بازرگان ، عباس و حجازی ، الهه . روش های تحقیق در علوم رفتاری . نشر آگه . ۱۳۷۶ . صص ۳۱-۳۹
علی اکبرزاده ، مهدی . اصول و مبانی روشهای تحقیق در هنر تبریز: یاس نبی، ۱۳۸۳ . صص ۲۴-۴۰
کرلینجر ، فرد ، ان . مبانی پژوهش در علوم رفتاری . ترجمه شریفی و نجفی زند . آوای نور . ۱۳۷۶ . فصل دوم
مصاحبی ، محمد رضا (۱۳۳۹) ، گام اول در پژوهش در علوم رفتاری . اصفهان ، نشر پردز . ۱۳۸۱ . صص ۲۳-۲۸
نادری ، عزت الله و سیف نراقی ، مریم . روش های تحقیق و چگونگی ارزشیابی آن در علوم انسانی (با تاکید بر علوم تربیتی) .
ارسباران ، ۱۳۸۶ . فصل سوم
هومن ، حیدر علی . شناخت روش علمی در علوم رفتاری (پایه های پژوهش) نشر پارسا . ۱۳۷۳ . فصل سوم

بخش سوم: نظری

دو جلسه: ۴ ساعت آموزشی

عنوان: انواع پژوهش

شرح عنوان:

این جلسه به معرفی اجمالی انواع پژوهش های تاریخی، توصیفی، موردی، تجری و شبه تجربی و اقدام پژوهی اختصاص دارد.

نتایج یادگیری:

- در پایان آموزش دانشجویان باید بتوانند:
- الف) روش پژوهش در دست اقدام خود را شناسایی کنند.
 - ب) درباره روش پژوهشی هم دوره های خود نظر بدهند.

فعالیتها:

- فعالیت ۱-۳: آشنایی با هریک از روش ها
شرح فعالیت: دانشجویان به توضیح های مدرس گوش می کنند.
- فعالیت ۲-۳: رده بندی پژوهش
شرح فعالیت: دانشجویان روش پژوهش خود را شناسایی کرده و به کلاس گزارش می کنند.

رویکرد:

توضیحی، گزارش به کلاس، نقد گروهی

فعالیت خارج از کلاس:

- الف) با توجه به موضوع و مساله، نوع پژوهش خود را شناسایی می کنند.
- ب) براساس نوع پژوهش و مساله به بررسی اجمالی پیشینه را آغاز می کنند.

سنجش کلاس و ارزیابی تدریس:

مشاهده فعالیت ها، تطبیق نظر دانشجویان با آموزش داده شده.

منابع و مآخذ:

ایزاک، استفن و مایکل، ویلیام ب. راهنمای جامع تحقیق و ارزیابی، ترجمه کریم نیا. انتشارات آستان قدس رضوی. ۱۳۷۴. صص

۴۷-۷۹

بست، جان. روش های تحقیق در علوم تربیتی و رفتاری. ترجمه شریفی و طالقانی. رشد. ۱۳۷۱. صص ۷۹-۱۹۵
دلاور، علی. روش های تحقیق در روان شناسی و علوم تربیتی، انتشارات پیام نور. فصل های ششم، هفتم و هشتم
سرمد، زهره و بازرگان، عباس و حجازی، الهه. روش های تحقیق در علوم رفتاری. نشر آگه. ۱۳۷۶. صص ۷۵-۱۳۶
کرلینجر، فرد، ان. مبانی پژوهش در علوم رفتاری. ترجمه شریفی و نجفی زند. آوای نور. ۱۳۷۶. بخش هفت از جلد دوم
مصاحبی، محمد رضا (۱۳۳۹)، گام اول در پژوهش در علوم رفتاری. اصفهان، نشر پردز. ۱۳۸۱. صص ۶۷-۸۸
نادری، عزت الله و سیف نراقی، مریم. روش های تحقیق و چگونگی ارزشیابی ان در علوم انسانی (با تاکید بر علوم تربیتی).
ارسیاران، ۱۳۸۶. فصل چهارم

عنوان: متغیرها، پیشینه نظری و تحقیقی پژوهش و ضرورت آن**شرح عنوان:**

معرفی انواع متغیر، اهمیت پرداختن به پیشینه نظری و تحقیقی محور بحث این جلسه است.

نتایج یادگیری

- در پایان آموزش دانشجویان باید بتوانند:
- الف) متغیرهای مساله تحقیق خود را شناسایی کنند.
- ب) ضرورت پرداختن به پیشینه را بیان کنند.

فعالیت ها

- فعالیت ۱-۴:** آشنایی با انواع متغیر
- شرح فعالیت:** شرکت کنندگان در جلسه به توضیح مدرس گوش می دهند.
- فعالیت ۲-۴:** آشنایی با پیشینه پژوهش.
- شرح فعالیت:** شرکت کنندگان به توضیح مدرس گوش می کنند.
- فعالیت ۳-۴:** شناسایی متغیرها.
- شرح فعالیت:** گروه ها متغیرهای پژوهش خود را شناسایی و به کلاس گزارش می کنند.

رویکرد:

توضیحی، بحث فردی.

فعالیت خارج از کلاس:

گروه ها تدوین فصل اول و دوم پژوهش خود را آغاز می کنند. به گونه ای که آمادگی داشته باشند گزارش فعالیت خود را در جلسه هفتم ارائه کنند.

سنجش کلاس و ارزیابی تدریس:

ارزشیابی تکوینی، گفتگوها و پرسش های کلاسی

منابع و مآخذ: الفبایی

- بست، جان. روش های تحقیق در علوم تربیتی و رفتاری. ترجمه شریفی و طالقانی. رشد. ۱۳۷۱. فصل دوم
- دلاور، علی. روش های تحقیق در روان شناسی و علوم تربیتی، انتشارات پیام نور. فصل دوم، سوم و چهارم
- سرمد، زهره و بازرگان، عباس و حجازی، الهه. روش های تحقیق در علوم رفتاری. نشر آگه. ۱۳۷۶. فصل دوم و سوم
- علی اکبرزاده، مهدی. اصول و مبانی روشهای تحقیق در هنر تبریز: یاس نبی، ۱۳۸۳. صص ۱۴-۳۸
- کرلینجر، فرد، ان. مبانی پژوهش در علوم رفتاری. ترجمه شریفی و نجفی زند. آوای نور. ۱۳۷۶. فصل دوم و سوم
- مصاحبی، محمد رضا (۱۳۳۹)، گام اول در پژوهش در علوم رفتاری. اصفهان، نشر پردز. ۱۳۸۱. صص ۳۷-۴۷
- هومن، حیدر علی. شناخت روش علمی در علوم رفتاری (پایه های پژوهش) نشر پارسا. ۱۳۷۳. فصل چهارم

عنوان: جستجوی منابع توسط شبکه جهانی**شرح عنوان:**

جستجوی منابع محور فعالیت است.

نتایج یادگیری

در پایان آموزش دانشجویان باید بتوانند:
 الف) واژه های کلیدی خود را توسط مرورگرها جستجو کنند.
 ب) جستجوی خود را به لوح فشرده و یا فلاپی منتقل کنند.

فعالیت ها

فعالیت ۱-۵: آشنایی با مرورگرها

شرح فعالیت: مرورگری را باز می کنند و بخش های آنان را شناسایی می کنند.

فعالیت ۲-۵: آشنایی با چند پایگاه.

شرح فعالیت: گروه ها پایگاه هایی چون مرکز اطلاعات و مدارک علمی، کتابخانه ملی، پژوهشگاه تعلیم و تربیت و... را باز کرده و با آن کار می کنند.

رویکرد:

فعالیت فردی و گروهی

فعالیت خارج از کلاس:

الف) نتایج جستجوی خود را اولویت بندی کرده و در تدوین فصل اول و دوم مورد استفاده قرار می دهند.
 ب) برای پیشینه خود به مراکز مرتبط مراجعه می کنند.

سنجش کلاس و ارزیابی تدریس:

مشاهده فعالیت ها

چند منبع و ماخذ:

- کتابخانه ملی ایران WWW.nlia.ir
 مرکز اطلاعات و مدارک علمی ایران www.irandoc.ac.ir
 پژوهشگاه مطالعات وزارت آموزش و پرورش www.rie.ir
 پژوهشکده تعلیم و تربیت www.Iernet.org
 دبیرخانه شورای عالی انقلاب فرهنگی <http://www.iranculture.org>
 پژوهشکده مرکز آمار ایران <http://www.srtc.ac.ir>
 پژوهشکده علوم شناختی <http://www.ircss.org>
 سایت ویکی پدیا fa.wikipedia.org
 پژوهشکده مطالعات فرهنگی و اجتماعی www.iscs.ac.ir
 پژوهشکده حوزه و دانشگاه <http://www.noormags.com>

عنوان: متدولوژی (روش شناسی) - ابزارها**شرح عنوان:**

این جلسه به معرفی اجمالی پرسشنامه، مشاهده، مصاحبه و آزمایش اختصاص دارد.

نتایج یادگیری:

- در پایان آموزش دانشجویان باید بتوانند:
- الف) ابزار پژوهش در دست اقدام خود را شناسایی کنند.
 - ب) درباره روش پژوهشی هم دوره های خود نظر بدهند.

فعالیتها:

- فعالیت ۱-۶:** آشنایی با هریک از روش ها
شرح فعالیت: دانشجویان به توضیح های مدرس گوش می کنند.
- فعالیت ۲-۶:** تعیین ابزار پژوهش
شرح فعالیت: دانشجویان ابزار پژوهش خود را شناسایی کرده و به کلاس گزارش می کنند.

رویکرد:

توضیحی، گزارش به کلاس، نقد گروهی

فعالیت خارج از کلاس:

- الف) نتایج جستجوی خود را اولویت بندی کرده و در تدوین فصل اول و دوم مورد استفاده قرار می دهند.
- ب) برای تهیه یا ساخت ابزار خود به اقدام می کنند.
- پ) خود را برای گزارش جلسه هشتم آماده می کنند.

سنجش کلاس و ارزیابی تدریس:

مشاهده فعالیت ها، تطبیق نظر دانشجویان با آموزش داده شده.

منابع و مآخذ:

ایزاک، استفن و مایکل، ویلیام ب. راهنمای جامع تحقیق و ارزیابی، ترجمه کریم نیا. انتشارات آستان قدس رضوی. ۱۳۷۴. فصل سوم

بست، جان. روش های تحقیق در علوم تربیتی و رفتاری. ترجمه شریفی و طالقانی. رشد. ۱۳۷۱. فصل ششم
 دلاور، علی. روش های تحقیق در روان شناسی و علوم تربیتی، انتشارات پیام نور. فصل های ششم، هفتم
 سرمد، زهره و بازرگان، عباس و حجازی، الهه. روش های تحقیق در علوم رفتاری. نشر آگه. ۱۳۷۶. فصل پنجم
 علی اکبرزاده، مهدی. اصول و مبانی روشهای تحقیق در هنر. تبریز: یاس نبی، ۱۳۸۳. صص ۴۰-۵۰
 کرلینجر، فرد، ان. مبانی پژوهش در علوم رفتاری. ترجمه شریفی و نجفی زند. آوای نور. ۱۳۷۶. بخش نهم از جلد دوم
 مصاحبی، محمد رضا (۱۳۳۹)، گام اول در پژوهش در علوم رفتاری. اصفهان، نشر پردز. ۱۳۸۱. صص ۵۵-۶۵
 نادری، عزت الله و سیف نراقی، مریم. روش های تحقیق و چگونگی ارزشیابی ان در علوم انسانی (با تاکید بر علوم تربیتی). ارسباران، ۱۳۸۶. فصل هشتم

عنوان: متدولوژی (روش شناسی) - آمار**شرح عنوان:**

این جلسه به یادآوری اجمالی نمونه گیری، آمار توصیفی، معرفی آزمون های t و خی دو اختصاص دارد.

نتایج یادگیری:

در پایان آموزش دانشجویان باید بتوانند:

- الف) جامعه، نمونه و روش آماری پژوهش خود را انتخاب کنند.
- ب) درباره جامعه و نمونه و روش آماری پژوهش هم دوره های خود نظر بدهند.

فعاليتها:

فعالیت ۱-۷: ضرورت نمونه گیری

شرح فعالیت: دانشجویان ضرورت نمونه گیری را بیان می کنند.

فعالیت ۲-۷: آشنایی با آزمون های t و خی دو

شرح فعالیت: دانشجویان به توضیح مدرس گوش می کنند.

فعالیت ۳-۷: شناسایی روش آماری

شرح فعالیت: دانشجویان روش آماری پژوهش خود را شناسایی و به کلاس گزارش می کنند.

رویکرد:

توضیحی، گزارش به کلاس، نقد گروهی

فعالیت خارج از کلاس:

الف) نتایج جستجوی خود را اولویت بندی کرده و در تدوین فصل اول و دوم مورد استفاده قرار می دهند.

ب) فصل سوم پژوهش خود را تدوین می کنند.

پ) خود را برای گزارش جلسه هشتم آماده می کنند.

سنجش کلاس و ارزیابی تدریس:

مشاهده فعالیت ها، تطبیق نظر دانشجویان با آموزش داده شده.

منابع و مآخذ:

ایزاک، استفن و مایکل، ویلیام ب. راهنمای جامع تحقیق و ارزیابی، ترجمه کریم نیا. انتشارات آستان قدس رضوی. ۱۳۷۴.

فصل چهارم

بست، جان. روش های تحقیق در علوم تربیتی و رفتاری. ترجمه شریفی و طالقانی. رشد. ۱۳۷۱. فصل های هفتم و هشتم

دلاور، علی. روش های تحقیق در روان شناسی و علوم تربیتی، انتشارات پیام نور. فصل دوازدهم

سرمد، زهره و بازرگان، عباس و حجازی، الهه. روش های تحقیق در علوم رفتاری. نشر آگه. ۱۳۷۶. ۲۰۵-۲۲۰

کرلینجر، فرد، ان. مبانی پژوهش در علوم رفتاری. ترجمه شریفی و نجفی زند. آوای نور. ۱۳۷۶. بخش چهارم

مصاحبی، محمد رضا (۱۳۳۹)، گام اول در پژوهش در علوم رفتاری. اصفهان، نشر پردز. ۱۳۸۱. صص ۸۹-۱۰۹

نادری، عزت الله و سیف نراقی، مریم. روش های تحقیق و چگونگی ارزشیابی ان در علوم انسانی (با تاکید بر علوم تربیتی).

ارسیاران، ۱۳۸۶. فصل هشتم

عنوان : گزارش فصل های اول تا سوم**شرح عنوان :**

در این دو جلسه دانش جویان گزارشی از سه فصل خود را به کلاس ارائه می کنند .

نتایج یادگیری :

دانشجویان باید بتوانند :

- الف) در مدت ده دقیقه گزارشی از فعالیت خود را ارائه کنند .
- ب) درباره گزارش هم دوره های خود نظر بدهند .

فعالیتها:

فعالیت ۱-۸ : گزارش فعالیت انجام شده

شرح فعالیت : دانشجویان در گزارش خود ، مساله ، ضرورت ، متغیرها ، اشاره ای به پیشینه و متدولوژی خود می کنند .

رویکرد :

گزارش به کلاس ، نقد گروهی

فعالیت خارج از کلاس :

- الف) فصل های اول و دوم و سوم خود را تکمیل می کنند .
- ب) جمع آوری اطلاعات را آغاز می کنند .

سنجش کلاس و ارزیابی تدریس :

مشاهده فعالیت ها ، تطبیق نظر دانشجویان با آموزش داده شده .

عنوان: تدوین گزارش**شرح عنوان:**

این جلسه به قالب بندی گزارش بر مبنای A.P.A اختصاص دارد.

نتایج یادگیری:

- در پایان آموزش دانشجویان باید بتوانند:
- الف) با قالب بندی A.P.A برای گزارش پژوهشی آشنا شوند.
 - ب) قالب بندی A.P.A را در گزارش پژوهش خود به کار گیرند.

فعاليتها:

فعالیت ۱-۹: معرفی قالب A.P.A

شرح فعالیت: دانشجویان به توضیح مدرس گوش می دهند.

رویکرد:

توضیحی

فعالیت خارج از کلاس:

- الف) وارد مرحله اجرا و جمع آوری اطلاعات می شوند.
- ب) فصل های پژوهش خود را تدوین می کنند.
- پ) خود را برای دفاع پایانی آماده می کنند.

سنجش کلاس و ارزیابی تدریس:

پرسش های کلاسی.

منابع و مآخذ:

- ایزاک، استفن و مایکل، ویلیام ب. راهنمای جامع تحقیق و ارزیابی، ترجمه کریم نیا. انتشارات آستان قدس رضوی. ۱۳۷۴.
- فصل پنجم
- بست، جان. روش های تحقیق در علوم تربیتی و رفتاری. ترجمه شریفی و طالقانی. رشد. ۱۳۷۱. فصل دهم
- دلاور، علی. روش های تحقیق در روان شناسی و علوم تربیتی، انتشارات پیام نور. فصل سیزدهم
- سرمد، زهره و بازرگان، عباس و حجازی، الهه. روش های تحقیق در علوم رفتاری. نشر آگه. ۱۳۷۶. فصل یازدهم
- سیف، علی اکبر. روش تهیه پژوهشنامه. نشر دوران. ۱۳۸۶. فصل پنجم و ششم
- علی اکبرزاده، مهدی. اصول و مبانی روشهای تحقیق در هنر. تبریز: یاس نبی، ۱۳۸۳.
- مصاحبی، محمد رضا (۱۳۳۹)، گام اول در پژوهش در علوم رفتاری. اصفهان، نشر پردز. ۱۳۸۱. صص ۱۰۹-۱۱۷
- نادری، عزت الله و سیف نراقی، مریم. روش های تحقیق و چگونگی ارزشیابی آن در علوم انسانی (با تاکید بر علوم تربیتی). ارسباران، ۱۳۸۶. فصل دهم

عنوان: راهنمایی و مشاوره در روند پژوهش**شرح عنوان:**

در هر جلسه دانشجویان روند کار خود را بیان کرده و از نظرات مدرس و سایر دانش جویان استفاده می کنند .

نتایج یادگیری:

- در پایان آموزش دانشجویان باید بتوانند :
- الف) روند فعالیت خود را توضیح دهند .
- ب) کار خود را بهبود و اصلاح کنند .

فعالیتها:

فعالیت ۱-۱۰ : گزارش فعالیت

شرح فعالیت: دانشجویان فعالیت خود را گزارش کرده و راهنمایی و مشاوره دریافت می کنند .

رویکرد:

گزارش و نقد

فعالیت خارج از کلاس:

- الف) وارد مرحله اجرا و جمع آوری اطلاعات می شوند .
- ب) فصل های پژوهش خود را تدوین می کنند .
- پ) خود را برای دفاع پایانی آماده می کنند .

سنجش کلاس و ارزیابی تدریس:

بحث گروهی

منابع و مأخذ: الفبایی

- ایزاک ، استفن و مایکل ، ویلیام ب . راهنمای جامع تحقیق و ارزیابی ، ترجمه کریم نیا . انتشارات آستان قدس رضوی . ۱۳۷۴ .
فصل پنجم
- بست ، جان . روش های تحقیق در علوم تربیتی و رفتاری . ترجمه شریفی و طالقانی . رشد . ۱۳۷۱ . ص ۴۹۹
- سرمد ، زهره و بازرگان ، عباس و حجازی ، الهه . روش های تحقیق در علوم رفتاری . نشر آگه . ۱۳۷۶ . ص ۳۸ و ص ۳۸۷
- علی اکبرزاده ، مهدی . اصول و مبانی روشهای تحقیق در هنر تبریز: یاس نبی، ۱۳۸۳.
- نادری ، عزت الله و سیف نراقی ، مریم . روش های تحقیق و چگونگی ارزشیابی ان در علوم انسانی (با تاکید بر علوم تربیتی) .
ارسباران ، ۱۳۸۶ . صص ۱۶۹-۱۷۸

جلسه پانزدهم: ۴ ساعت آموزشی

عنوان: ارزشیابی مشارکتی، ارزشیابی پایانی

شرح عنوان:

ارزشیابی پایانی پژوهش ها: ارزشیابی مشارکتی. آزمون کتبی پایان دوره

نتایج یادگیری:

- در پایان آموزش دانشجویان باید بتوانند:
- الف) حداقل یک پژوهش را داوری کنند.
 - ب) ارزشیابی کنند و بازخورد بدهند و بگیرند.
 - پ) برای اصلاح و بهبود پژوهش خود تصمیم بگیرند.
 - ت) در آزمون انفرادی کتبی شرکت کنند و حداقل ۶۰٪ نمره کتبی را اخذ کنند.

فعالیتها:

از دانشجویان خواسته می شود که نقائص و قوت ها را شناسایی کنند، بازخورد دهند. نمره گذاری نکنند. صاحبان پژوهش های ارزشیابی شده می توانند، پژوهش خود را اصلاح کنند و یا ردیه ای بر نظر ارزشیابی کنندگان بنویسند. در ارزشیابی پایانی، هر گروه از فعالیت ارزشیابی خود امتیاز می گیرد، به این معنی که "داوری هایی که به بهبود و اصلاح پوشه دیگران کمک کرده باشد. نقدهایی که با حوصله و دقت انجام شده باشد". امتیاز خواهد گرفت.

نمره نهایی:

نمره نهایی هر دانشجو از سه بخش تشکیل می شود:

الف) کار پژوهشی - گروهی	۱۳ نمره	به منابع و مآخذ بخش دهم مراجعه شود.
ب) داوری - گروهی	۲ نمره	داوری مبتنی بر منابع بخش دهم که موجب اصلاح و بهبود شود.
پ) آزمون کتبی - فردی	۵ نمره	دانشجو باید حداقل ۶۰٪ نمره کتبی را کسب کند، به ازاء هر ۵٪ یک نمره از نمره گروهی کسر می شود. نمونه آزمون در سایت arani.org وجود دارد.

توجه داشته باشید: مطالب زیر جزوه درسی نیست، بلکه برخی نکات و مفاهیم کلیدی است که دانشجویان با مراجعه به منابع مطالعه خواهند فرمود.

محورهای بحث:

یک **نظریه** مجموعه ای از سازه ها (مفاهیم)، تعاریف، و گزاره های به هم مرتبط است که از طریق مشخص ساختن روابط بین متغیرها، با هدف تبیین و پیش بینی پدیده ها، دید نظام یافته ای از پدیده ها ارائه می کند. (کرلینجر، ص ۲۹، ج ۱)

پژوهش علمی، بررسی نظام یافته، کنترل شده تجربی، و انتقادی در مورد پدیده های طبیعی است که روابط احتمالی بین این پدیده ها به وسیله نظریه و فرضیه هدایت می شوند. (کرلینجر، ص ۳۱، ج ۱)

فرضیه حدسی است زیرکانه و علمی درباره پیامد پژوهش. (هومن، ۱۳۷۳، ص ۲۶). فرضیه ها را می توان بر دو اساس تدوین کرد: (۱) مفاهیم و یا نظریه های مرتبط با مساله (۲) مشاهده های تجربی ناشی از تحقیقات قبلی. (سرمد و بازرگان و حجازی، ص ۳۵)

فرضیه تحقیق معمولاً جهت دار است، معمولاً **فرضیه آماری** جهت دار مطرح نمی شود.

پژوهش ها **بر حسب هدف** به سه دسته تقسیم می شوند: بنیادی، کاربردی، تحقیق و توسعه

تحقیق بنیادی هدف اساسی این نوع مطالعات [آزمون نظریه ها تایید، تعدیل یا رد] تبیین روابط بین پدیده ها و افزودن به مجموعه دانش موجود در یک زمینه خاص است. مثال: بررسی تحول استدلال منطقی نزد کودکان.

تحقیق کاربردی هدف این نوع مطالعات توسعه دانش کاربردی در یک زمینه خاص است. برای مثال: کاربرد نظریه های مربوط به فراشناخت در حل مساله

تحقیق و توسعه فرایندی است که به منظور تدوین و تشخیص مناسب بودن یک فرآورده آموزشی (طرح ها، روش ها و برنامه های درسی) انجام می شود. هدف اساسی این نوع تحقیقات تدوین و یا تهیه برنامه ها و امثال آن است؛ به طوری که ابتدا موقعیت نامعین خاصی مشخص شده و براساس یافته های پژوهشی، طرح یا برنامه آن تدوین و تولید می شود. (سرمد و بازرگان و حجازی، ۱۳۷۶، صص ۷۹-۸۰)

پژوهش ها بر حسب **شیوه جمع آوری اطلاعات** به: تاریخی، توصیفی (پیمایشی، موردی و زمینه ای، همبستگی یا همخوانی، علی یا پس از وقوع، اقدام پژوهی یا تحقیق در عمل)، تجربی و شبه تجربی دسته بندی می شوند. (نادری و سیف نراقی، ۱۳۸۶، صص ۳۱-۳۳ با دخل و تصرف)

ویژگی های **انتخاب موضوع**: ۱- علاقه پژوهشگر ۲- بدیع بودن ۳- پژوهش پذیر بودن ۴- اهمیت و اولویت ۵- توانایی پژوهشگر ۶- منابع مادی ۷- منابع اطلاعاتی ۸- به صرفه بودن. (سرمد و بازرگان و حجازی، صص ۲۹-۳۱)

گزاره مساله معمولاً از موضوع تحقیق خاص تر است. دامنه تحقیق را محدود می کند. محقق را در تدوین طرح و گزارش تحقیق هدایت می کند.

سوال پژوهش می تواند به سه صورت بیان شود: سوال های توصیفی، سوال های رابطه ای، سوال های تفاوتی. (۱) در سوال های توصیفی معمولا از کلمات "چه می باشد"، "چيست" و "چگونه است" استفاده می شود. مثال: نگرش دانش آموزان به درس هنر چیست؟

(۲) سوال های رابطه ای: در این گونه سوالات، چگونگی رابطه دو یا چند متغیر مورد نظر قرار می گیرد. مثال: چه رابطه ای میان مفهوم خود و پیشرفت تحصیلی وجود دارد؟

(۳) این سوال ها با تفاوت سطوح متغیرها سروکار دارد. مثال: آیا بین پیشرفت تحصیلی دختران و پسران پایه پنجم ابتدایی تفاوت وجود دارد؟ (سرمد و بازرگان و حجازی، ص ۳۴)

انواع متغیرها: متغیرها را از نظر ماهیت مقادیری که می پذیرند به دو دسته کمی و کیفی تقسیم می شوند. در یک تحقیق علمی، معمولا متغیرها براساس نقش آن ها در تحقیق به ۵ دسته (۱) متغیر مستقل (۲) متغیر وابسته (۳) متغیر تعدیل کننده (۴) متغیر کنترل (۵) متغیر مداخله گر تقسیم می شوند.

متغیر مستقل: متغیری است که از مطالعه آن مد نظر پژوهش گر است. متغیری مستقل متغیری است که پژوهشگر آن را علت، یا عامل تاثیر، یا عامل پیش بینی کننده متغیر وابسته فرض می کند. **متغیر وابسته** متغیری است که بنا به فرض پژوهشگر، تغییرات آن ناشی از متغیر مستقل است. مثال: وضعیت اقتصادی و پیشرفت تحصیلی! گاهی به سادگی نمی توان متغیر مستقل و متغیر وابسته را جداکرد و این در شرایطی است که رابطه بین آنها دو سویه است. مثال: رابطه عزت نفس و پیشرفت تحصیلی

سایر متغیرها: پژوهش های تربیتی ماهیتی چند متغیری دارند. برای مثال پیشرفت تحصیلی از عوامل زیادی متاثر است. لذا متغیر یا متغیرهای مستقل دیگری هستند که رابطه میان متغیر مستقل و وابسته را تعدیل می کنند. وقتی پژوهشگر به بررسی ارتباط میان نگرش و پیشرفت تحصیلی می پردازد، متغیرهای تعدیل کننده ای چون جنسیت، ویژگی های معلمان، وضعیت اجتماعی و... تعدیل کننده هستند. به همین دلیل پژوهشگران یا این متغیرها را وارد مطالعه می کنند و یا آنها را **کنترل** می کنند. تفاوت متغیر کنترل و متغیر تعدیل کننده در این است که در اولی پژوهشگر تلاش می کند آثار آن را مهار یا خنثی کند، در حالی که در مورد تعدیل، محقق آن را وارد پژوهش می کند. لذا متغیری مانند جنسیت، می تواند متغیر تعدیل کننده و یا متغیر کنترل باشد. در یک پژوهش متغیرهایی وجود دارند که معمولا آن ها را نه می توان کنترل کرد و نه به طور مستقل مورد بررسی قرار داد. این دسته از متغیرها، **متغیر مداخله گر** خوانده می شوند. معمولا این نوع متغیرها مفهومی هستند. برای مثال: در بررسی ارائه تشویق های بیرونی بر عملکرد تحصیلی دانش آموزان دوره متوسطه، متغیرهای زیادی مانند، ساختار و مدیریت مدرسه، شرایط محیطی - فرهنگی - اجتماعی - سیاسی - اداری - و... وجود دارند که محقق نمی تواند آنها را تعدیل و یا کنترل کند. (سرمد و همکاران، صص ۴۲-۴۶. دلاور، صص ۵۶-۶۴. هومن، فصل پنجم)

تعریف های مفهومی و عملیاتی: بسیاری از مفاهیم انتزاعی هستند. مانند نگرش، هوش، یادگیری، شخصیت و... پژوهشگر باید تعریفی ارائه کند که بر ویژگی های قابل مشاهده استوار باشد. این نوع تعاریف را **تعاریف عملیاتی** می گوئیم. برای مثال وقتی درباره نگرش مثبت صحبت می کنیم، باید مشخص شود که در چه شرایطی نگرش مثبت تلقی می شود. در تعریف عملیاتی مساله روایی دارای اهمیت است.

پیشینه پژوهش جایگاه بسیار مهمی در تحقیق دارد، بررسی پیشینه به پژوهشگر کمک می کند تا: (۱) مساله را تعریف و تحدید کند. (۲) یافته های خود را در چارچوب پژوهش های قبلی قرار دهد. (۳) از دوباره کاری اجتناب کند. (۴) انتخاب روش و یا انتخاب ابزار مناسب تری داشته باشد. (۵) از محدودیت ها و مشکلات پژوهش آگاه شود. (۶) ابعاد گوناگون مساله را شناسایی کند. علاوه بر موارد یاد شده، اشراف بر پیشینه بیانگر توانمندی پژوهشگر است. برای مثال: تنبیه بدنی و نقش آن در عملکرد تحصیلی کودکان، بسیار پیچیده و دارای پیشینه ای غنی است. (اقتباس از سرمد و همکاران، فصل سوم)

ساختار شکلی یک گزارش پژوهشی

- ۱- صفحه جلد
- ۲- صفحه عنوان :
- عنوان بیش از دوازده کلمه نیست . متغیرها و نحوه ارتباط آن ها روشن است . جامعه مورد مطالعه مشخص است .
- ۳- چکیده :
- نام پژوهشگر (ان) ، نام درس یا سازمان ، تاریخ نیز در این صفحه ارائه می شود .
متنی حدود ۱۵۰ کلمه است . خلاصه بسیار فشرده از مساله ، هدف ، روش و یافته های پژوهش است . چکیده پس از پایان پژوهش تنظیم می شود .
بین ۵ تا ۷ اصطلاحات مهم و کلیدی در انتهای چکیده آورده می شود .
فقط گزارش محتوای پژوهش با نثر و انشای پژوهشگر ارائه می شود .
- ۴- فهرست محتوی :
- ۵- فهرست جداول:
- در صورت نیاز
- ۶- فهرست شکل ها و نمودار ها
- در صورت نیاز
- ۷- پیش گفتار :
- پیش گفتار تنها بخشی است که پژوهشگر اجازه دارد ، حرفهایی که در متن پژوهش جای ندارد ، ارائه کند . که می تواند شامل : تشکر و قدردانی ها ، توضیح ها و راهنمایی برای مطالعه ، انگیزه های شخصی و ...
- ۸- فصل اول :
- بیان مساله یا فصل مقدمه
- ۹- فصل دوم :
- یا فصل پیشینه .
- ۱۰- فصل سوم :
- روش شناسی (متدولوژی)
- ۱۱- فصل چهارم :
- یافته های پژوهش
- ۱۲- فصل پنجم :
- نتیجه گیری ، پیشنهادها ، محدودیت ها
- ۱۳- کتاب شناسی :
- ۱۴- پیوست ها :
- نسخه ای از آزمون یا پرسشنامه ، نتایج مربوط به روایی و پایایی ، جداول رایانه ای

(اقتباس از سیف ، ۱۳۸۶ و سرمد و همکاران ، ۱۳۸۱)

ملاحظات در باره فصل ها

در **فصل اول** محقق تلاش می کند ضمن طرح موضوع ، خواننده را به سمت مساله هدایت کند و استدلال کند که چرا پرداختن به آن دارای ضرورت است . سپس سوال ها و فرضیه های پژوهش را ارائه می کند . شایسته است در انتها تعاریف مفهومی و عملیاتی را ارائه کند .

فصل پیشینه ، بخش فرصتی است تا پژوهشگر به مبانی نظری و تحقیقی موضوع بپردازد . پیشینه باید بخشی منسجم و مرتبط باشد . نظریه ها و پژوهش ها را حسب موضوع تحقیق خودتان سامان دهی کنید . مناسب است نقد و نظر پژوهشگر جدا از توصیف و ارائه تحقیق دیگران باشد . بخصوص در مواردی که نظرات موافق و مخالف وجود دارد .

فصل روش در یک پژوهش جایگاه مهمی دارد . محقق در این بخش جامعه آماری و نمونه خود را با ذکر مشخصات معرفی می کند . برای مثال : اگر پژوهش شما ، مقایسه عملکرد مربیان پرورشی تربیت معلمی و غیر تربیت معلمی منطقه جنوب شهرتان است ؛ مشخص کردن ناحیه ، وضعیت جغرافیایی ، فرهنگی اجتماعی منطقه ممکن است ضروری باشد ؛ زیرا در برخی از شهرها ، منطقه جنوبی ، منطقه ای مرفه است و نکته دیگر این که باید برای مخاطب شما مشخص باشد که مراد شما از جنوب چه منطقه جغرافیایی شهر است . همین طور تعداد مربیان جامعه مورد نظر شما . شیوه نمونه گیری و اختصاص دادن افراد به گروه های مورد مطالعه ، حجم افراد هر گروه نیز باید ذکر شود .

در فصل روش ، محقق باید ابزار(های) پژوهشی خود را معرفی کند و به قدر کافی درباره ساختار یا ساختمان ، چگونگی شکل گیری ، روایی و پایایی ابزار توضیح دهد . معمولا نمونه کامل ابزارهایی چون پرسشنامه را در بخش پیوست ها ارائه می کنیم .
شیوه اجرا نیز در بخش سوم مطرح می شود ، این که در چه تاریخی ، با چه روش و دستورالعملی اجرا صورت گرفته و در حین اجرا چه رخ دادهایی وجود داشته ، باید گزارش شوند . صادق بودن بر اعتبار شما می افزاید .

معرفی طرح پژوهشی، و شیوه تجزیه و تحلیل نیز از مباحثی است که باید در بخش سوم مطرح شود. به هر حال محقق باید در فصل سوم آن چنان روش خود را توضیح دهد که اگر پژوهشگر دیگری بخواهد آن را تجربه کند، تکرار روش برایش میسر باشد.

در **فصل چهارم**، محقق با اشاره کوتاهی به سوال‌ها و فرضیه‌ها و روش تلاش می‌کند بدون جانبداری و تفسیر، نتایج حاصل از جمع‌آوری داده‌ها را توسط مستندات ارائه کند. فرض کنید در پژوهش مربوط به مقایسه عملکرد مربیان پرورشی، تعداد فعالیت‌ها، رضایت کودکان، نمرات مسابقات فرهنگی تربیتی را از دو گروه مربیان تربیت معلمی و سایر مربیان را جمع‌آوری کرده‌اید. در فصل چهارم، شما یافته‌ها را همان‌گونه که هست گزارش می‌کنید و بر اساس یافته‌ها به جمع‌بندی می‌پردازید.

فصل پنجم را می‌توان خلاصه‌ای از فصل‌های پیشین دانست. محقق ضمن ارائه خلاصه‌ای از فصل‌های پیشین، ضمن طرح یافته‌های پژوهش به بحث و نتیجه‌گیری می‌پردازد و شرح می‌دهد که چه استنباط‌هایی قابل طرح اند. مناسب است که اگر پیشنهادها یا محدودیت‌هایی وجود دارد، با عنوان مستقل در همین بخش ارائه شوند.

در بخش **منابع و مآخذ**، منابع و مراجعی را بیاورید که در متن به آنها استناد کرده و یا از آن‌ها استفاده کرده‌اید. در ذکر هر منبع، چهار دسته اطلاعات به طور پشت سرهم مطرح می‌شوند. این اطلاعات را با نقطه از هم جدا می‌کنید. مولف یا مولفان. تاریخ انتشار اثر. عنوان اثر. اطلاعات مربوط به ناشر. به مثال‌ها توجه کنید:

دلاور، علی. (۱۳۷۳). روش‌های تحقیق در روان‌شناسی و علوم تربیتی. انتشارات دانشگاه پیام نور.
 سرمد، زهره و بازرگان، عباس و حجازی، الهه. (۱۳۷۶). روش‌های تحقیق در علوم رفتاری. تهران: نشر آگه
 کرلینجر، فرد، ان. (۱۳۷۴). مبانی پژوهش در علوم رفتاری. ترجمه شریفی، حسن پاشا و نجفی زند، جعفر. تهران: معراج (تاریخ انتشار به زبان اصلی ۱۹۹۸).

وزارت آموزش و پرورش، دفتر تالیف کتاب‌های درسی. (۱۳۸۳). آمار و مدل‌سازی. شرکت چاپ و نشر کتاب‌های درسی.
 آرانی، آرین. (۱۳۷۱). طرح ارزیابی سوال امتحانی. در مرتضی مجد فر (گردآورنده)، سلسله مباحثی در تکنولوژی و تکنولوژی آموزشی (صص ۱۷۳-۱۵۱). تهران: انیس.

وزارت فرهنگ و آموزش عالی، معاونت آموزشی. (۱۳۷۴). خلاصه مسائل تحصیلات تکمیلی در ایران: تنگناها و راه حل‌ها [گزارش]. تهران: مؤلف.

آرانی، آرین. (آذر ۱۳۷۴). بررسی درون‌داد و برون‌داد آموزش و پرورش تهران. خلاصه مقالات همایش علمی - کاربردی بهبود کیفیت آموزش عمومی. تهران: اداره کل آموزش و پرورش شهر تهران.
 (اقتباس از: سیف، ۱۳۸۶)

آرانی، آرین. (۱۳۸۷). پودمان سنجش. جزوات آموزشی <http://arani.org/>.

Akubuiro, Idorenyin M and Joshua T. (۲۰۰۴). <http://www.ncsu.edu/ncsu/aern/seksies.html>

Flora, Carlin. (jan/Feb, ۲۰۰۵). Happy Hour. Psychology Today Magazine. Jan/Feb ۲۰۰۵. <http://www.psychologytoday.com/articles/pto-2005-119-00002.html>.

ملاحظات در مورد استناد کردن

صداقت و امانت‌داری موجب اعتبار پژوهشگر و پژوهش می‌شود. در صورتی که به یک مآخذ استناد کنید که به آن دسترسی مستقیم دارید. مانند: آثار نویسندگان داخلی. در این صورت، در پایان جمله مورد استناد، در داخل پرانتز، نام فرد، سال و صفحه را ذکر می‌کنیم. (مطهری، ۱۳۵۲، صص ۵۲-۵۰). اگر به مآخذ اصلی دسترسی ندارید، باید به منبع دست دوم اشاره کنید. (کرلینجر به نقل از دلاور، ۱۳۷۳، ص ۴۵). اضافه کنیم مواردی که در ادبیات پژوهش کاملاً معروف هستند، نیاز به ذکر منبع ندارند. برای مثال برای ذکر آزمایش پاولوف، نیازی به ذکر منبع نیست.

اگر نقل قول مستقیم، بدون دخل و تصرف و در حدود سه یا چهار سطر باشد، آن را در داخل گیومه ("") قرار می‌دهیم. حتی الامکان متن‌های بلندتر را رونویسی نکنید، بلکه آن را با ذکر منبع و با انشای خودتان بنویسید. به هر حال گاه ناچار می‌شویم که متن بلندی را به عنوان سند ارائه کنید. در این صورت کل آن متن را در یک بند (پاراگراف) مستقل و با تورفتگی بیشتر نسبت به متن اصلی ارائه کنید. (اقتباس از سیف، ۱۳۸۶)

صفحه عنوان

آرم دانشگاه یا سازمان

عنوان پژوهش

پژوهشگر (ان)

راهنما

نام درس یا سفارش دهنده

تاریخ

صفحه اول هر فصل

حدود ۶ سانتی متر

عنوان فصل

حدود ۲ سانتی متر

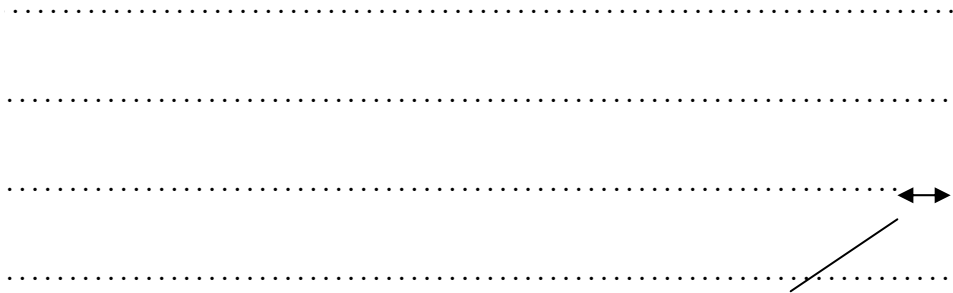
آغاز هر بند (پاراگراف) به اندازه ۵ حرف تو رفتگی دارد. این امر باعث می شود تشخیص بند ها (پاراگراف ها) آسان تر شود.

برای خواندن ساده تر یک متن، علائمی چون: نقطه، دو نقطه، مکث (کاما یا ویرگول)، دوهلال (پرانتز)، خط فاصله قرارداد شده است.

" به معنی پایان یافتن جمله است. از " : " برای شرح و تفصیل استفاده می شود. علامت () به معنی معادل بودن استفاده شده است. هنگامی از " [] استفاده می شود که کلمه یا کلمه ای را می خواهید به نقل قولی اضافه کنید. گاهی جمله ادامه دارد؛ اما جمله هنوز کامل نشده است. علامت نقطه ویرگول کاربرد آن است. وقتی از خط تیره استفاده می شود که در داخل جمله اصلی، جمله ای فرعی - که آن را جمله معترضه هم می گویند - مطرح شود.

در نگارش متن، شایسته است از فعل سوم شخص استفاده شود.

فاصله تا لبه بالایی کاغذ ۲.۵ تا ۳ سانتی متر

فاصله لبه سمت چپ تا انتهای کاغذ ۲.۵ تا ۳ سانتی متر

فاصله سمت راست کاغذ با ابتدای هر سطر ۳ تا ۴ سانتی متر

گزارش نهایی پژوهش خود را با موارد زیر مقایسه کنید و اشکالات احتمالی آن را بر طرف نمایید .

عنوان	بیش از ۱۲ کلمه نیست . از کلمات مناسب استفاده شده است . متغیرها ، نحوه ارتباط آنها و جامعه مورد پژوهش مشخص است .
چکیده	هدف ، مساله ، روش ، یافته ها و نتیجه گیری را شامل شده است . در حدود ده سطر است .
فهرست ها	فهرست محتوا وجود دارد . آیا نیاز به فهرست جداول و نمودارها هست ؟
بیان مساله	طرح موضوع ، مساله و هدف و ضرورت مطرح شده است . سوال ها و فرضیه ها وجود دارند و واضح بیان شده اند . متغیرهای مفهومی و کلیدی تعریف شده اند .
پیشینه	به مبانی نظری و تحقیقی به اندازه جامع و مانع عنایت شده است . پیشینه با نظمی منطقی به پژوهش مرتبط شده است . امانت رعایت شده است .
روش	جامعه آماری ، نمونه ، تعداد افراد جامعه و نمونه ، روش نمونه گیری و منطق آن ، ابزار جمع آوری داده ها معرفی شده است . ارتباط روش پژوهشی ، شیوه اجرا ، ابزار و روش آماری با موضوع پژوهش روشن است .
یافته های پژوهشی	مستندات به خوبی و با بی طرفی ارائه شده اند . جداول و نمودارهای لازم وجود دارد .
بحث و نتیجه گیری	خلاصه ای از فصل های قبل بیان شده است . ارتباط بین یافته ها و فرضیه ها روشن است . یافته ها و نتیجه گیری برگرفته از پژوهش حاضر است . پیشنهادهای و محدودیت ها و ارتباط آن با مساله و پژوهش وضوح دارد .
منابع	از منابع در متن استفاده شده است . به ترتیب الفبایی آمده است . اصول ذکر منبع رعایت شده است . عنوان منبع با خط یا درشت یا کج نویسی روشن شده است .
پیوست ها	در صورت لزوم : ابزار ، جداول و نمودارها ارائه شده است

(با دخل و تصرف ، برگرفته از : مصاحبی ، صص ۱۲۵-۱۲۳)